

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/63/2017
Identifikačné číslo spisu: 8115010894
Dátum vydania rozhodnutia: 16.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8115010894.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného Ing. P. O., pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 16. mája 2018 v Bratislave o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 21. septembra 2016, sp. zn. 6 To 6/2016 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 27. novembra 2015, sp. zn. 1T/85/2015 oslobodil obvineného Ing. P. O. podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Prešov, č. 3 Pv 624/14 pre skutok kvalifikovaný ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

- dňa 11. septembra 2014 v čase okolo 06.45 hod. v obci Záhradné, okr. Prešov, v areáli bývalého Poľnohospodárskeho družstva Záhradné v prevádzke spol. ISPA Prešov, s.r.o. so sídlom Prešov, Sabinovská č. 1, došlo k úrazu pracovníka V. M., a to pri vyberaní mramorovej dosky o rozmeroch 250x140x5 cm o hmotnosti 343 kg umiestnenej vertikálne v rade ďalších dosiek v kovovom stojane, ktorá bola od ostatných oddelená dreveným klinom hrúbky 4,5 cm takým spôsobom, že na V. M., pri uvoľňovaní poistky čelustí gravitačných klieští umiestnených na vysokozdvížnom vozíku, oddelená doska spadla a spôsobila tržnozmliaždenú ranu na vnútornej ploche pravého zápästia a zlomeniny dolnej časti pravej lakt'ovej a vretennej kosti s posunom úlomkov, ktoré zranenia si vyžiadali hospitalizáciu, operáciu a následnú práceneschopnosť 14 až 16 týždňov a to ako dôsledok toho, že obvinený, ako štatutárny orgán a konateľ spoločnosti ISPA Prešov, s.r.o., nesplnil svoju povinnosť v zmysle § 6 ods. 1 písm. i) Zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, keď preukázateľne nezabezpečil stanovenie bezpečného pracovného postupu na zaistenie mramorových dosiek proti ich pádu počas manipulácie s nimi a poučenie pracovníka, v uvedený deň obvinený zároveň zastupoval aj

vedúceho výroby na prevádzke, nakoľko skutok nie je trestným činom.

Podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku poškodeného V. M., nar. XX. októbra XXXX, trvale bytom O., M. č. X, s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podal ihneď po jeho vyhlásení odvolanie prokurátor, ktoré následne aj písomne odôvodnil.

Na základe podaného odvolania Krajský súd v Prešove uznesením z 21. septembra 2016, sp. zn. 6 To/6/2016 odvolanie prokurátora podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

V odôvodnení daného (odvolaním napadnutého) rozsudku odvolací súd vysvetlil prečo v predmetnom konaní nejde o trestný čin. Podľa odôvodnenia prvostupňového súdu nedošlo k preukázaniu obligatórnej náležitosti skutkovej podstaty žalovaného trestného činu a to zavinenia vo forme aspoň vedomej nedbanlivosti. Obvinený Ing. P. O. ako konateľ spoločnosti ISPA Prešov, s.r.o. za účelom zabezpečenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v uvedenej firme, ako laik v predmetnej oblasti, uzatvoril dňa 1. novembra 2008 mandátnu zmluvu s autorizovanou bezpečnostnou technickou M., čím plnil povinnosť uloženú mu v zmysle § 21 ods. 3 Zákona č. 124/2006 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a to zabezpečil pre zamestnancov bezpečnostnotechnickú službu, ktorá v zmysle § 22 ods. 1 zák. č. 124/2006 Zb. poskytuje zamestnávateľovi poradenské služby v oblasti odborných, metodických, organizačných, kontrolných a iných úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Bezpečnostná technická vypracovala dokument s názvom Práca s bremenami, ktorý obžalovaný ako konateľ spoločnosti schválil. V zmysle § 6 ods. 1 písm. i), l), p) cit. zák. je pre prácu s bremenami uvedená vhodnosť používať názornú prezentáciu jednotlivých situácií, praktické ukážky a nácviky pracovných postupov a vysvetlenie, aké následky to môže mať, ak zamestnanci nebudú dodržiavať tieto zásady. Z výpovede svedkov M. A., B. B., svedka poškodeného V. M. vyplýva, že tento bol zaškolený, bola mu predvedená názorná ukážka postupu ako má predmetnú činnosť robiť a to v deň jeho nástupu, absolvoval nácvik práce s bremenami, boli mu vysvetlené riziká práce. Súdny d'alej konštatovali, že hoci spoločnosti obvineného, ktorej je konateľom bola uložená Inšpektorátom práce Prešov pokuta vo výške 1 000 eur za to, že objektívne sa nemôže zbaviť zodpovednosti za vznik pracovného úrazu, na druhej strane ale pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti je nutné, aby k tomu pristúpila aj subjektívna stránka skutkovej podstaty prečinu. Vykonaným dokazovaním nebolo bez pochybnosti preukázané, aby práve nespracovanie bezpečného pracovného postupu v písomnej podobe zo strany zamestnávateľa bolo jedinou a hlavnou príčinou vzniku pracovného úrazu poškodeného V. M.. Tento sám vypovedal, že bol školený o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, bol mu názorne ukázaný spôsob ako sa manipuluje s ťažkými bremenami - kamennými doskami. Poškodený uviedol, že v kritický deň nešlo o prvú manipuláciu s kamennou doskou, ale až pri manipulácii s druhou doskou došlo k jej prevrhnutiu. Krajský súd je toho názoru, že je na mieste aplikovať zásadu „in dubio pro reo“ (v pochybnosti v prospech obvineného). Táto prichádza do úvahy vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúcemu spravodlivému rozhodnutiu. Odvolací súd ani po vykonaní všetkých, do úvahy prichádzajúcich možných dôkazov a na základe vykonaného dokazovania nemôže spoľahlivo (bez rozumných pochybností) uzavrieť, že skutok je trestným činom. Existencia rozporov medzi jednotlivými dôkazmi, či skupinami dôkazov nie je neobvyklá, pokiaľ však nie je možné jednoznačne určiť, ktorá z variant skutkového stavu zodpovedá skutočnosti, je potrebné pri zachovaní zásady „in dubio pro reo“ zvoliť variantu pre obvineného najpriaznivejšiu. Odvolací súd preto odvolanie prokurátora podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 21. septembra 2016, sp. zn. 6 To 6/2016 podal 7. apríla 2017 dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“), doručené Okresnému súdu Prešov 18. apríla 2017 z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pretože predmetným uznesením bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanovení § 2 ods. 12 a § 258 písm. b) Trestného

poriadku ako aj v ustanovení § 16 písm. a) a § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, v prospech obvineného Ing. P. O..

Podľa názoru prokurátora citovanými uzneseniami sa krajský súd dôsledne neriadil. Pri svojom rozhodovaní vychádzal zo správne zisteného skutkového stavu okresným súdom, avšak zistený skutkový stav nesprávne právne posúdil. Daný postup viedol k oslobodeniu obvineného spod obžaloby. So záverom krajského súdu, podľa ktorého skutok nie je trestným činom pre absenciu jeho zavinenia, sa prokurátor nestotožňuje. Krajský súd pri rozhodovaní nevzal do úvahy ani ostatné zadovážené dôkazy a hmotnoprávne ustanovenia Trestného zákona a Zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. V obžalobe prokurátora sp. zn. 3 Pv 624/14 zo 17. júla 2015 a ani v jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu nie je uvedené, že pracovný úraz poškodeného V. M. vznikol iba z dôvodu písomného nespracovania bezpečného pracovného postupu. Išlo o nestanovenie bezpečného pracovného postupu, čo v sebe zahŕňa okrem vypracovania bezpečného pracovného postupu aj reálne zabezpečenie kamenných blokov proti nekontrolovateľnému pádu. Krajský súd sa vôbec nezaoberal vecnou stránkou konania obvineného Ing. O., najmä výkladom a použitím hmotnoprávnych ustanovení Trestného zákona a aj ustanovení Zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vo vzťahu k objektívnej stránke jeho konania a zavinenia, keď konštatuje preškolenie, zacvičenie a poučenie zamestnanca poškodeného V. M. na pracovný postup, ktorý bol nebezpečný, a z dôvodu ktorého vznikol pracovný úraz. Poškodený kritického dňa 11. septembra 2014 pri práci používal ešte starý pracovný postup, premiestňovaná mramorová doska nebola zaistená proti jej prevrhnutiu. Za realizáciu potrebných opatrení bol zodpovedný zamestnávateľ, avšak až do dňa pracovného úrazu poškodeného M. neboli z jeho strany vykonané žiadne opatrenia za účelom zaistenia kamenného bloku počas manipulácie. V kritickom čase, počas práceneschopnosti vedúceho prevádzky, tohto zastupoval a sám osobne prideloval prácu zamestnancom. Mal vedomosť o tom, že kamenné bloky nie sú zabezpečené proti prevrhnutiu a bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že sa nič nestane. Prokurátor hodnotí výpoveď svedkyne M. C. za neverohodnú, účelovú, motivovanú snahou pomôcť obvinenému zbaviť sa trestnej zodpovednosti. Podľa § 22 ods. 1 Zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci bezpečnostná služba poskytuje zamestnávateľovi len poradenské služby. Podľa § 21 ods. 3 cit. zákona zamestnávateľ je povinný zabezpečiť pre zamestnancov bezpečnostnotechnickú službu, ktorá pôsobí predovšetkým v preventívnej oblasti pri prevencii rizík. Súdny oboch stupňov konštatovali, že obvinený Ing. O. tým, že prostredníctvom mandátnej zmluvy zabezpečil bezpečnostno-technickú službu v podobe autorizovaného bezpečnostného technika, si splnil svoju povinnosť na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Nevzali však do úvahy ustanovenie § 21 ods. 1 Zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, podľa ktorého bezpečnostno-technická služba je len preventívnou ochrannou službou. Autorizovaný bezpečnostný technik M. spracovaním materiálu „Hodnotenie rizík“ z 10. augusta 2012 splnila svoju povinnosť ako odborný poradný orgán. Podľa názoru prokurátora za nevypracovanie bezpečného pracovného postupu k mechanickému zaisteniu kamenných blokov proti prevrhnutiu je osobne zodpovedný konateľ spoločnosti, a to aj po stránke trestnoprávnej. Príčinná súvislosť medzi opomenutím obvineného a následkom spočíva v tom, že obvinený ako konateľ spoločnosti vedel, že mal prijať opatrenie na bezpečný pracovný postup na pracovisku, aby k takýmto úrazom nedochádzalo (túto povinnosť splnil až po úraze). Podľa názoru prokurátora u obvineného Ing. P. O. ide z hľadiska zavinenia o vedomú nedbanlivosť tak, ako je uvedené v ustanovení § 16 písm. a) Trestného zákona, čím naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, pretože porušil dôležitú povinnosť, ktorá mu okrem jeho postavenia a funkcie vyplývala aj zo Zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd 1/ podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 To 6/2016 z 21. septembra 2016 bol z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku, v ustanovení § 2 ods. 12, § 285 písm. b) Trestného poriadku, ako aj v ustanovení § 16 písm. a) a § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona v prospech obvineného Ing. P. O., 2/ podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 To 6/2016 z

21. septembra 2016 v celom rozsahu a zrušil aj ďalšie rozhodnutia, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a 3/ podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Prešove, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Okresný súd Prešov dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 9. októbra 2017. K podanému dovolaniu sa obvinený, ani poškodený v ustanovenej lehote nevyjadřili.

Najvyšší súd ako súd dovolací v zmysle § 378 Trestného poriadku vec predbežne preskúmal a dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora nie je potrebné odmietnuť z formálnych dôvodov [§ 382 písm. a), písm. b), alebo písm. d) až písm. f) Trestného poriadku]. Zároveň však zistil, že je zrejmé, že v jeho prípade nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku; a preto podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Úvodom najvyšší súd zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (viď. k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon, vzhľadom na obsah posudzovaného dovolania, sa žiada úvodom vo vzťahu k uplatňovanému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (v súlade s ktorým možno dovolanie podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia - s tým, že správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť) vo všeobecnosti tiež uviesť, že v rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne právne posúdený. Do úvahy pritom prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo že skutok vôbec nie je trestným činom, resp. pri oslobodení spod obžaloby podľa § 285 písm. b), (čo je aj posudzovaný prípad) je možné použiť dotknutý dôvod dovolania, ak skutok je v skutočnosti trestným činom.

Na danom mieste je taktiež potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia (čo je zrejmé zo samotného jeho znenia - časť veta za bodkočiarkou). Dovolací súd skutok ustálený v pôvodnom konaní nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Pokiaľ ide potom konkrétne o posudzovanú vec, z obsahu podaného dovolania vyplýva, že námietky dovolateľa sú charakteru skutkového i právneho.

Ak generálny prokurátor rozoberá jednotlivé vo veci vykonané dôkazy a tiež predostiera svoj (iný) vlastný názor na hodnotenie dôkazov (než aký vykonali sudy nižšieho stupňa), tak už s poukazom na vyššie uvedené je celkom zrejmé, že v danom smere ide o námietky irelevantné z pohľadu daného dovolacieho konania. Z hľadiska svojej skutkovej povahy sú totiž vylúčené z prieskumu dovolacieho súdu, keďže stoja mimo uplatneného, ako i akéhokoľvek iného zo strany dovolateľa uplatniteľného dovolacieho dôvodu. Nie je teda potrebné sa nimi viacej zaoberať.

Okrem vyššie uvedených skutkových námietok (ktoré sú sčasti podkladom pre záver o údajnom nesprávnom právnom posúdení zo strany odvolacieho súdu) však generálny prokurátor uvádza v podanom dovolaní aj výhrady právneho charakteru, keď sa nestotožňuje s právnymi závermi odvolacieho súdu, nesúhlasí s oslobodzujúcim výrokom. Má za to, že zákon bol porušený v prospech obvineného Ing. P. O.. Podľa názoru prokurátora stíhaný skutok napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1. ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona.

Dovolací súd v tomto smere poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Prešove (str. 4 - 5), s ktorým sa stotožňuje.

Kompetencie najvyššieho súdu tu končia. Na tomto mieste si treba uvedomiť, že zistenie a konštatovanie naplnenia či nenaplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu (formy zavinenia) patrí medzi okolnosti podliehajúce normám procesného práva a vykonáva sa v rámci dokazovania tak ako to predpokladá ustanovenie § 119 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku „v trestnom konaní treba dokázať najmä, či sa stal skutok a či má znaky trestného činu“. S ohľadom na uvedené by dovolanie mohlo byť úspešné len vtedy, ak by podliehalo prieskumu aj z hľadiska skutkových okolností prípadu, t.z. za situácie, ak by bolo podané ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

S poukazom na vyššie uvedené preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.